

ปัญหาการบังคับคดีที่อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครองไทย

นายรพี แผงสภา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์ ภาควิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2543

ISBN 974-346-254-6

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2545

I19513811

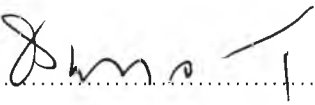
**THE ENFORCEMENT OF JUDGMENTS OF
THAI ADMINISTRATIVE COURT**

Mr. Rapee Pangsapa

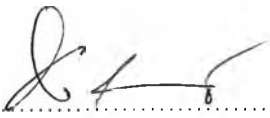
**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws
Department of Law
Faculty of Law
Chulalongkorn University
Academic Year 2000
ISBN 974-346-254-6**

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัญหาการบังคับคดีที่อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครองไทย
โดย นายรพี แผงสภา
ภาควิชา นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. กมลชัย รัตนสกาวงศ์

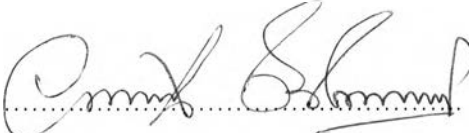
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

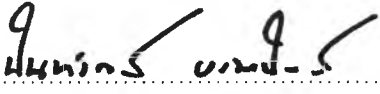

..... คณะบดีคณะนิติศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ชงทอง จันทรางศุ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. อมร จันทรสุมบุญ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. กมลชัย รัตนสกาวงศ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. วรพจน์ วิสрутพิชญ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. นันทวัฒน์ บรรมานันท์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ฤทัย หงส์ศิริ)

นายรพี แพ่งสภา : ปัญหาการบังคับคดีที่อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครองไทย. (THE ENFORCEMENT OF JUDGMENTS OF THAI ADMINISTRATIVE COURT) อ. ที่ปรึกษา : รศ. ดร. กมลชัย รัตนสภาวะศ์, 109 หน้า. ISBN 974-346-254-6.

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 บัญญัติให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการบังคับคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม ในกรณีที่ศาลพิพากษาให้ชำระเงิน และในกรณีที่ศาลพิพากษาให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการ ทำให้เกิดปัญหาคือ ประการแรก กรณีที่ศาลพิพากษาให้หน่วยงานทางปกครองชำระเงินแก่เอกชน หากหน่วยงานทางปกครองไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษา ศาลมีอาจบังคับคดีโดยการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของหน่วยงานทางปกครองได้ เพราะทรัพย์สินของฝ่ายปกครองไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี ประการที่สอง กรณีที่ศาลพิพากษาให้หน่วยงานทางปกครองกระทำการหรืองดเว้นกระทำการ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งได้บัญญัติวิธีการบังคับคดีไว้สามวิธีคือ การขอให้ศาลสั่งบุคคลภายนอกให้กระทำการแทนลูกหนี้ตามคำพิพากษา การจับกุมและกักขังลูกหนี้ตามคำพิพากษา และการใช้คำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาของลูกหนี้ตามคำพิพากษา หากเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองไม่ยอมปฏิบัติตามคำพิพากษา ศาลไม่อาจนำวิธีบังคับคดีดังกล่าวมาใช้ได้อย่างเหมาะสม เนื่องจาก การสั่งให้บุคคลภายนอกกระทำการแทนลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้นจะใช้ได้เฉพาะกรณีที่ศาลสั่งให้หน่วยงานทางปกครองกระทำการที่โดยสภาพสามารถให้บุคคลอื่นกระทำการแทนได้ และถ้าศาลใช้วิธีการบังคับคดีโดยการจับกุมและกักขังเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง จะส่งผลกระทบต่อการทำงานของหน้าที่ราชการของหน่วยงานทางปกครอง นอกจากนี้ ศาลมีอาจแสดงเจตนาแทนเจ้าหน้าที่ปกครองในการทำนิติกรรมทางปกครอง เพราะการทำนิติกรรมทางปกครองเป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ดังนั้น การนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับกับคดีปกครองจึงไม่เหมาะสมและไม่สามารถนำมาใช้บังคับได้จริง

ผู้เขียนเสนอให้นายกรัฐมนตรีวางระเบียบในการปฏิบัติตามคำพิพากษาศาลปกครอง และควรบัญญัติกฎหมายกำหนดระยะเวลาให้หน่วยงานทางปกครองปฏิบัติตามคำพิพากษา หากพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้ว ควรวิธีวิธีการบังคับคดี ดังนี้ ในกรณีที่ศาลสั่งให้ราชการบริหารส่วนกลางและราชการบริหารส่วนภูมิภาคชำระเงิน ควรให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษามีสิทธิยื่นคำขอรับชำระหนี้จากกระทรวงการคลังได้โดยตรง สำหรับราชการบริหารส่วนภูมิภาคและหน่วยงานทางปกครองอื่น ควรกำหนดให้หัวหน้าหน่วยงานนั้นมีหน้าที่เร่งดำเนินการชำระหนี้ตามคำพิพากษา หรือเร่งตั้งงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมในกรณีที่เงินงบประมาณมีไม่เพียงพอ ส่วนกรณีที่ศาลสั่งให้หน่วยงานทางปกครองกระทำการหรืองดเว้นกระทำการที่สามารถให้บุคคลอื่นกระทำการแทนได้ ถ้าหน่วยงานปกครองไม่ยอมกระทำการ ควรกำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งให้บุคคลอื่นกระทำการแทนโดยให้หน่วยงานทางปกครองเป็นผู้เสียค่าใช้จ่าย แต่ถ้าศาลสั่งให้กระทำการที่ไม่อาจให้บุคคลอื่นกระทำการแทนเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองได้ เมื่อหน่วยงานทางปกครองไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษา ควรบัญญัติให้ศาลมีอำนาจสั่งปรับหน่วยงานทางปกครองเป็นรายวันจนกว่าจะปฏิบัติตามคำพิพากษา

ภาควิชานิติศาสตร์
สาขาวิชานิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2543

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
Work 32

4086115934 : MAJOR LAW

KEYWORD : ADMINISTRATIVE COURT JUDGMENT / EXECUTION / ENFORCEMENT

RAPEE PANGSAPA : THE ENFORCEMENT OF JUDGMENTS OF THAI

ADMINISTRATIVE COURT. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. KAMOLCHAI

RATTANASAKALWONG, Ph.D. , 109 pp. ISBN 974-346-254-6.

Following Act on Establishment of Administrative Courts and Administrative Court Procedure B.E. 2542 which stipulates that the provision of Civil Procedure Code governing execution of judgment shall apply *mutatis mutandis* in the case where the Administrative Court issues a decree directing any person to pay money, to perform or to omit an act, those cause two problems. Firstly, in the case where the Administrative Court issues a decree directing the administrative body to pay money for the private body, if the administrative body fails to perform his obligation, the Administrative Court can not seize the administrative property because it is not liable for execution. Secondly, in the case where Administrative Court issues a decree directing the administrative body to perform or to omit the act, the Civil Procedure Code provides three measures of execution that is the creditor may apply to the court to have it done by the creditor or the third person at the expense of the debtor, the arrest and detention of judgment debtor and the substitute for a declaration of intention by the debtor. However, if the administrative body does not comply with the judgment, the Administrative Court can not apply such measures. The performance by the creditor or third person can be enforced only in the case of the court issues a decree for the fungible act, which does not have to be performed by the state officials. If the Administrative Court is to arrest or detain the state officials, it shall certainly effect the performance of their administrative duty. The Administrative Court is also not able to substitute a declaration of intention on behalf of the state officials in performing the administrative act because such authority is authorized only to the state officials. Hence, the Civil Procedure Code is not appropriate and applicable to administrative litigation.

The author would like to propose to the Prime Minister to regulate the regulations in performing the Administrative Court judgment and to enact the law indicating the length of time for the administrative body to perform the judgment. If that time expires, there should be the measures of execution. Firstly, in the case which the court issues decree to the central administrations and the provincial administrations to pay the money. A judgment creditor should have the right to ask for the payment directly from the Ministry of Finance. As for the local administrations and the other administrative bodies, the heads of those bodies should have the duties to make the payment of the judgment debt as soon as possible and ask for the additional revenue budget if the budget is not enough. Secondly, it is the case where the court issues a decree for the administrative bodies to perform or to omit a fungible act. If the administrative bodies do not perform, the court should have the power to order the creditor or the third person to perform at the expense of the administrative bodies. However, if it is a non-fungible act, which is an act requiring personal performance by the state officials, and the administrative body do not perform the judgment, the court should have the power to issue a decree of administrative penalty, which is a daily penalty, until the judgment is performed.

Department Law
 Field of study Law
 Academic year 2543

Student's signature
 Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเพราะความกรุณาของคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่ได้ร่วมพิจารณา และได้ให้ความเห็นทางวิชาการที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบทุกท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร. กมลชัย รัตนสกวรวงศ์ ซึ่งได้แนะนำให้ผู้เขียนศึกษาวิทยานิพนธ์หัวข้อนี้และรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา โดยได้กรุณาตรวจพิจารณาและให้ความเห็นทางวิชาการอย่างละเอียดถี่ถ้วน รองศาสตราจารย์ ดร. วรพจน์ วิศรุตพิชญ์ ซึ่งได้มอบบทความเรื่อง *L'exécution des décisions du juge administratif en droit française et allemand* อันมีคุณค่าอย่างยิ่งสำหรับการศึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. นันทวัฒน์ บรรมานันท์ ซึ่งได้ให้ความเมตตาแก่ผู้เขียนเสมอมา ทั้งได้มอบหนังสือ *Le Conseil d'Etat* แก่ผู้เขียน ซึ่งมีประโยชน์อย่างมากต่อการศึกษาถึงวิธีการบังคับคดีปกครองของประเทศฝรั่งเศสในปัจจุบัน อาจารย์ ดร. ฤทัย หงส์สิริ ซึ่งกรุณาตรวจทานแก้ไขและชี้แนะถึงข้อบกพร่องในวิทยานิพนธ์ และศาสตราจารย์ ดร. อมร จันทรสมนบูรณ์ ประธานคณะกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ ผู้มีส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้เขียนตัดสินใจเลือกเรียนกฎหมายมหาชน เพราะบทความทางวิชาการของท่าน เรื่อง “นักนิติศาสตร์หลงทางหรือ” (พ.ศ. 2517) และ “คอนสติติวชันแนลลิสม์: ทางออกของประเทศไทย” (พ.ศ. 2537)

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ สุขุม ศุภนิศย์ ที่กรุณารับผู้เขียนเป็นผู้ช่วยวิจัย และสนับสนุนให้ผู้เขียนได้รับทุนผู้ช่วยสอนจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อันมีส่วนสำคัญที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ คุณณัฏวิวรรณ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา ผู้อำนวยการกองพัฒนาวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ได้กรุณาแปลข้อความภาษาฝรั่งเศสในส่วนของยากเกินความสามารถของผู้เขียน ดร. บรรเจิด สิงคนติ เจ้าหน้าที่ศาลปกครอง สำนักงานศาลปกครอง ผู้กรุณาแปลเอกสารภาษาเยอรมัน อันมีส่วนสำคัญยิ่งสำหรับการศึกษาวិธีการบังคับคดีปกครองของประเทศเยอรมัน และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทุกท่านซึ่งได้ให้ความช่วยเหลือและบริการผู้เขียนด้วยดีเสมอมา

นอกจากนั้นผู้เขียนยังต้องระลึกถึงความดีของ คุณธิดา ชินเวศยวงศ์ ที่ได้ร่วมคิดร่วมแก้ปัญหาและเป็นกำลังใจให้แก่ผู้เขียนเรื่อยมาตั้งแต่ครั้งยังเป็นนิสิตชั้นปริญญาตรี ณ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้เขียนขอกราบระลึกถึงพระคุณของบิดามารดา พันตรีสินชัย แพ่งสภา และ นางลำเนียง แพ่งสภา ผู้ให้กำเนิดชีวิตและสติปัญญาแก่ผู้เขียน พร้อมทั้งเลี้ยงดูและอบรมสั่งสอนผู้เขียนมาตั้งแต่ยังเยาว์วัย จวบจนปัจจุบัน

นายรพี แพ่งสภา

8 สิงหาคม 2543

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	10
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	10
1.3 ขอบเขตของการศึกษา.....	10
1.4 สมมติฐานของวิทยานิพนธ์.....	10
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา.....	10
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
2. คดีปกครองและการบังคับคดีปกครองในต่างประเทศ.....	12
2.1 คดีปกครองและการบังคับคดีปกครองในประเทศฝรั่งเศส.....	12
2.1.1 องค์กรที่มีอำนาจพิจารณาคดีปกครองในประเทศฝรั่งเศส.....	12
2.1.2 ความหมายและประเภทของคดีปกครอง.....	12
2.1.2.1 คดีที่ฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนนิติกรรมทางปกครองที่ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย.....	13
2.1.2.2 คดีที่ฟ้องขอให้ศาลใช้อำนาจเต็ม.....	14
2.1.2.3 คดีที่ฟ้องขอให้ศาลตีความ หรือพิจารณาความชอบด้วยกฎหมายของ นิติกรรมทางปกครอง.....	14
2.1.2.4 คดีที่ศาลปกครองมีอำนาจลงโทษทางอาญา.....	15
2.1.3 วิธีการบังคับคดีปกครองในประเทศฝรั่งเศส.....	15
2.1.3.1 วิธีการบังคับคดีที่ศาลสั่งให้ฝ่ายปกครองชำระเงิน.....	17
2.1.3.2 วิธีการบังคับคดีที่ศาลสั่งให้ฝ่ายปกครองกระทำการ.....	18
2.1.3.3 มาตรการเสริมในการบังคับคดี.....	20

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
1) การขอให้ศาลอธิบายถึงวิธีการที่จะปฏิบัติตามคำพิพากษา.....	20
2) การให้อำนาจผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งสาธารณรัฐสั่งให้ ฝ่ายปกครองกระทำการตามหน้าที่.....	22
2.1.3.4 ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองผู้ฝ่าฝืนคำพิพากษา.....	23
2.2 คดีปกครองและการบังคับคดีปกครองในประเทศเยอรมัน.....	23
2.2.1 องค์การที่มีอำนาจพิจารณาคดีปกครองในประเทศเยอรมัน.....	23
2.2.2 ความหมายและประเภทของคดีปกครอง.....	25
2.2.2.1 คำฟ้องโต้แย้งนิติกรรมทางปกครอง.....	25
2.2.2.2 คำฟ้องขอให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองออกนิติกรรมทางปกครอง.....	25
2.2.2.3 คำฟ้องขอให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองกระทำการ.....	26
2.2.2.4 คำฟ้องขอให้พิสูจน์สิทธิ.....	26
2.2.2.5 คำฟ้องขอให้ศาลตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของ กฎหมายลำดับรอง.....	26
2.2.3 วิธีการบังคับคดีปกครองในประเทศเยอรมัน.....	27
2.2.3.1 วิธีการบังคับคดีกับเอกชน.....	30
2.2.3.2 วิธีการบังคับคดีกับฝ่ายปกครอง.....	31
1) วิธีการบังคับคดีที่ศาลสั่งให้ฝ่ายปกครองชำระเงิน.....	31
2) วิธีการบังคับคดีที่ศาลสั่งให้ฝ่ายปกครองกระทำการ.....	34
2.2.3.4 ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองผู้ฝ่าฝืนคำพิพากษา.....	35
2.3 เปรียบเทียบวิธีการบังคับคดีปกครองของประเทศเยอรมันและประเทศฝรั่งเศส.....	35
3. คดีปกครองและการบังคับคดีปกครองในประเทศไทย.....	38
3.1 คดีปกครองและการบังคับคดีปกครองก่อนจัดตั้งศาลปกครอง.....	38
3.1.1 คดีปกครองที่เข้าสู่การพิจารณาของศาลยุติธรรม.....	38
3.1.1.1 เงื่อนไขในการรับฟ้องคดีปกครองของศาลยุติธรรม.....	40
3.1.1.2 ประเภทของคำฟ้องเมื่อพิจารณาจากคำฟ้องและคำขอท้ายฟ้อง.....	43

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
1) คำฟ้องที่มีประเด็นพิพาทเกี่ยวกับกฎ.....	43
2) คำฟ้องที่ขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง.....	45
3) คำฟ้องที่ขอให้ฝ่ายปกครองชำระเงิน.....	49
4) คำฟ้องที่ขอให้ฝ่ายปกครองระงับการหรืองดเว้นการ.....	49
3.1.1.3 วิธีการบังคับคดีปกครองโดยศาลยุติธรรม.....	52
1) วิธีการบังคับคดีกรณีที่ศาลพิพากษาให้ชำระเงิน.....	53
1.1) หลักเกณฑ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง..	53
ก. การยึดทรัพย์สิน.....	54
ข. การอายัดทรัพย์สิน.....	54
ค. ทรัพย์สินที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี... 55	
1.2) การบังคับคดีกรณีที่ศาลสั่งให้ฝ่ายปกครองชำระเงิน.....	57
2) วิธีการบังคับคดีกรณีที่ศาลพิพากษาให้ระงับการหรือให้งดเว้น	
การ.....	60
2.1) หลักเกณฑ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง..	60
2.2) การบังคับคดีกรณีที่ศาลสั่งให้ฝ่ายปกครองระงับการ	
หรือให้งดเว้นการ.....	63
3.1.2 ข้อพิพาททางปกครองที่เข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์.....	64
3.1.2.1 ผู้มีสิทธิร้องทุกข์และหลักเกณฑ์ในการรับเรื่องร้องทุกข์ไว้พิจารณา.....	66
3.1.2.2 การวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์.....	68
3.1.2.3 การเสนอคำวินิจฉัยไปยังนายกรัฐมนตรีเพื่อสั่งการ.....	68
3.1.2.4 การติดตามผลการดำเนินงานตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรี.....	69
1) หน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการติดตามผลการดำเนินการตามคำสั่ง	
นายกรัฐมนตรี.....	69
2) หลักเกณฑ์ในการติดตามผลการดำเนินการตามคำสั่งของ	
นายกรัฐมนตรี.....	70

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2.1) ขอบเขตของการติดตามผล.....	70
2.2) ระยะเวลาในการเร่งรัดการดำเนินงาน.....	71
3.1.2.5 สภาพบังคับของคำวินิจฉัย.....	73
3.2 คดีปกครองและการบังคับคดีปกครองหลังจัดตั้งศาลปกครอง.....	74
3.2.1 คดีปกครองและรูปแบบการฟ้องคดีปกครองตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542.....	75
3.2.1.1 การฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งทางปกครองหรือเพิกถอนกฎ.....	76
3.2.1.2 การฟ้องขอให้ฝ่ายปกครองกระทำการหรืองดเว้นกระทำการ.....	79
3.2.1.3 การฟ้องขอให้ศาลสั่งให้ฝ่ายปกครองชำระเงิน.....	80
3.2.1.4 การฟ้องคดีเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง.....	81
3.2.1.5 การฟ้องขอให้ศาลแสดงความเป็นอยู่แห่งสิทธิ.....	82
3.2.2 การกำหนดค่าบังคับตามคำพิพากษาศาลปกครอง.....	83
3.2.3 ลักษณะของคำพิพากษาที่ต้องมีการบังคับคดี.....	84
3.2.4 วิธีการบังคับคดีตามคำพิพากษาศาลปกครอง.....	85
3.2.4.1 หน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับคดี.....	86
3.2.4.2 การบังคับคดีตามคำพิพากษาที่สั่งให้ชำระเงิน.....	87
1) การบังคับคดีกับเอกชน.....	87
2) การบังคับคดีกับฝ่ายปกครอง.....	88
3.2.4.3 การบังคับคดีตามคำพิพากษาที่สั่งให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการ.....	88
1) การบังคับคดีกับเอกชน.....	88
2) การบังคับคดีกับฝ่ายปกครอง.....	89
3.2.4.4 มาตรการเสริมในการบังคับคดี.....	89
1) การให้อำนาจศาลปกครองอธิบายวิธีการปฏิบัติตามคำพิพากษา.....	90
2) การร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา.....	90
3.2.4.5 ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองที่ไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษา.....	91

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
1) ความรับผิดชอบทางอาญา.....	91
2) ความรับผิดชอบทางวินัย.....	92
3) ความรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของ เจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539.....	93
3.2.5 วิเคราะห์ปัญหาในการบังคับคดีปกครองที่อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครองไทย.....	95
3.2.5.1 ปัญหาในการนำบทบัญญัติว่าด้วยการบังคับคดีในประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับกับคดีปกครอง.....	95
1) ปัญหาในการบังคับคดีที่ศาลสั่งให้ฝ่ายปกครองชำระเงิน.....	95
2) ปัญหาในการบังคับคดีที่ศาลสั่งให้ฝ่ายปกครองกระทำการ หรืองดเว้นกระทำการ.....	96
3.2.5.2 ปัญหาเกี่ยวกับความล่าช้าของฝ่ายปกครองในการชำระหนี้เงินตาม คำพิพากษา.....	97
3.2.5.3 ปัญหาเกี่ยวกับผลบังคับของคำพิพากษาที่สั่งให้เพิกถอนกฎ.....	98
4. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	100
4.1 บทสรุป.....	100
4.2 ข้อเสนอแนะ.....	101
รายการอ้างอิง.....	106
ประวัติผู้เขียน.....	107